

ORTADOğU GÜNDEMİ

12-18 Ekim 2020

2020

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

İçişleri Bakanı Soylu ülkesine dönen Suriyeliler ile ilgili olarak Suriye Görev Gücü Değerlendirme Çalıştayında açıklamalarda bulundu. Bakan Soylu, “Sınır ötesi harekâtlarımızla oluşturulan güvenlik sayesinde, bugüne kadar 414.61 Suriyeli sivil gönüllü olarak ülkesine döndü” dedi.¹

AB, Suriye’de Esad rejiminin yeni atanan bakanlarından yedisini daha yaptırım uygulanacak kişiler listesine ekledi. Bakanlar savaşın harap ettiği ülkede sivillere yönelik devam eden baskılarda rol oynamakla suçlandı. Avrupa Birliği (AB) Konseyinden yapılan açıklamaya göre, son eklenenlerle birlikte Esad rejiminden yaptırım uygulanan kişi sayısı 280’e çıktı. Listede ayrıca 70 kuruluş bulunmaktadır. Yaptırımlar seyahat yasağı ve varlıkların dondurulmasını içermektedir.²

Bağlantısızlar Hareketi tarafından yayınlanan bir bildiriye, İsrail’in 1967 yılında yaşanan 6 Gün Savaşları’nda işgal ettiği Golan Tepeleri’nden 1967 yılı öncesi sınırlarına geri çekilmesi gerektiği belirtildi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) 1967 tarihli 242 ve 1973 tarihli 338 numaralı kararlarına uyması gerektiği dile getirildi. Ayrıca İsrail’in bölgede yaptığı hukuki, fiziki ve demografik hareketlerin kınandığını açıkladı.³

• Suriye Rejimi

Suriye’nin Humus, Tartus ve Lazkiye bölgelerinde farklı noktalarda çeşitli orman yangınları vuku buldu. Suriye rejiminden yapılan açıklamalarda Lazkiye’de 45 ve Tartus’ta 33 noktada yangınların devam ettiği belirtildi.⁴ Suriye rejimi Facebook üzerinden yaptığı paylaşımlarda uzun süredir kamuoyu önüne çıkmayan rejim lideri Beşar Esad’ın, Lazkiye bölgesinde yangından hasar görmüş bölgeleri ziyaret ettiği fotoğrafları paylaştı.⁵

Suriye İnsan Hakları Gözlemevi, Beşar Esad rejiminin muhalifleri tasfiye etmek amacıyla Temmuz 2012’de kurduğu “Terör Mahkemesi” yoluyla bugüne kadar en az 2.147 kişi hakkında idam cezası kararı verdiği ve yaklaşık 3.970 kişinin de mal varlığına el koyduğunu bildirdi. Ağın elde ettiği verilere göre, mahkemede kuruluşundan bu yana en az 91 bin davaya bakıldı. En az 10.767 kişi ise hala yargılanma sürecindedir.⁶

1 <https://www.middleeastmonitor.com/20201017-turkey-414000-syrians-return-to-areas-liberated-by-military-operations/>

2 <https://www.dailysabah.com/world/syrian-crisis/eu-imposes-sanctions-on-7-top-syrian-officials>

3 <https://www.syriahr.com/en/188339/>

4 <https://english.aawsat.com/home/article/2558536/forest-fires-rage-three-governorates-syria>

5 <https://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-8834029/Assad-makes-rare-visit-areas-hit-fires-west-Syria.html>

6 <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/least-10767-persons-still-face-trial-counter-terrorism-court-nearly>

• Fırat'ın Doğusu

YPG/PKK terör örgütü, kontrolü altında bulunan hapisanelerden 631 IŞİD militanını af kapsamında serbest bıraktı. YPG'den konuya yönelik gelen açıklamada, serbest bırakılanların çatışmalarda yer almayan ve elini kana bulamamış kimseler olduğu iddia edildi. Bu serbest bırakmaların bölgedeki kabilelerin defaatle yapmış oldukları çağrılar sonucunda gerçekleştiği yorumları yapıldı. 10 bine yakın IŞİD militanı YPG'nin kontrolü altındaki hapisane ve gözlemevlerinde tutulmaktadır.⁷

ABD tarafından Deyr ez-Zor bölgesine yeni bir askerî üs kurulmaya başlandı. Irak sınırına sadece 1-2 km uzaklıkta inşa edilmeye başlanan üs için Rus haber ajansı Sputnik bölgeye YPG/PKK unsurlarının korumalık yapma amaçlı yerleştirildiklerini ileri sürdü. Bu yeni üs ABD'nin Suriye'nin doğusundaki dokuzuncu üssü olacaktır.⁸

• İdlib

Heyet Tahrir uş-Şam'a bağlı Kurtuluş Hükûmeti yaptığı açıklamada İdlib'de IŞİD mensubu 13 kişinin öldürüldüğünü 18 kişinin ise tutuklandığını bildirdi. Fakat çatışmaların yaşandığı bölge sakinleri köylerinde hiç IŞİD üyesinin bulunmadığını, çatışmaların Heyet Tahrir uş-Şam ve ayrılıkçılar arasında cereyan ettiğini dile getirdiler.⁹

ABD, İdlib bölgesinde dronelarla düzenlediği saldırı sonucunda 2 kıdemli El Kaide üyesini öldürdü. Saldırının son zamanlarda ABD tarafından sıklıkla kullanılan R9X ya da "ninja" silahıyla gerçekleşip gerçekleşmediği hakkında net bir bilgi olmadığı açıklandı.¹⁰

Suriye İnsan Hakları Gözlemevi, Mart 2019'dan 2020 Mart ayına kadar gerçekleştirilen 46 saldırıdan dolayı Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Suriye rejimi lideri Beşar Esad'ın aralarında bulunduğu 10 üst düzey sivil ve askerî yetkilinin savaş suçu işlediğini ve insanlığa karşı işlenen suç kapsamına dâhil edilebileceklerini raporladı.¹¹

• Fırat Kalkanı/Afrin Bölgesi

Türkiye Savunma Bakanlığı, Fırat Kalkanı bölgesine sızmaya çalışan 6 YPG/PKK'lı teröristin etkisiz hâle getirildiğini duyurdu.¹²

7 <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/15/syria-kurds-free-more-than-600-isis-fighters-as-part-of-amnesty>

8 <https://sputniknews.com/middleeast/202010131080756780-us-moves-to-secure-the-oil-in-syria-by-building-new-base-in-crude-rich-deir-ez-zor/>

9 <https://syrianobserver.com/EN/news/61121/hayat-tahrir-al-sham-kill-13-isis-affiliated-militants-in-northern-syria-village-as-local-denies-claims.html>

10 <https://www.foxnews.com/world/us-drone-strike-kills-2-senior-al-qaeda-operatives-in-syria>

11 <https://www.syriahr.com/en/188334/>

12 <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkey-neutralizes-6-ypg-pkk-terrorists-in-n-syria/2010047>

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak'ın Ninova vilayetindeki siyasi çevrelerde, Irak Parlamentosunda kabul edilen seçim bölgelerinin şekli ve yapısıyla ilgili sert bir bölünme yaşanıyor. Bir taraf Parlamentosunda kabul edilen seçim bölgelerinin dağılımının vilayetteki bileşenleri en iyi şekilde temsil ettiğini belirterek bu dağılıma destek verirken, diğer taraf ise oyların vilayetin dışından olan ve IŞİD'den kurtarılmasından bu yana vilayeti kontrol eden siyasi grupların çıkarlarına hizmet edecek şekilde bölünmesine neden olacağı gerekçesiyle mevcut dağılıma karşı çıkıyor.¹³

25 Ağustos'ta Ürdün'ün başkenti Amman'da Ürdün Kralı II. Abdullah, Mısır Devlet Başkanı Abdülfettah el-Sisi ve Irak Başbakanı Mustafa el-Kazimi arasında düzenlenen üçlü zirvenin ardından¹⁴; Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri, 13 Ekim Salı günü Iraklı ve Ürdünlü meslektaşları ile Büyük Etiyopya Rönesans Barajı (GERD) konusunu incelediğini ve bakanların Arap ülkelerinin su çıkarlarını koruyan çerçeveler geliştirme ihtiyacı konusunda anlaştıklarını düzenlediği ortak basın toplantısında söyledi.¹⁵ Şukri, Arap ulusal güvenliğini korumak ve karşılıklı zorlulukların üstesinden gelmek için Mısır, Irak ve Ürdün arasında "ortak bir vizyon" olduğunu vurguladı. Ayrıca yapılan görüşmede, Ürdün Dışişleri Bakanı Eğmen Sadi'nin Irak'ı bölgesel çatışmanın etkilerinden korumak ve egemenliğini desteklemek için çağrılarda bulunduğunu bildirildi.¹⁶

Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih, Erbil'de IKBY Başkanı, Başbakan ve Meclis Başkanı ile bir araya geldi.¹⁷ Görüşmede, katılımcılar üç ana başlığı ele aldı. Birincisi Sincar Anlaşması'nın ardından Kerkük ve diğer tartışmalı bölgelerde durumun normalleşmesi, memur maaşları ve 2021 bütçesi üzerinde uzlaşma ve son olarak gelecek yıl haziran ayında yapılması kararlaştırılan erken seçimler konuşuldu.

Nuceba Hareketi Lideri Ekrem el-Kaabi, Haşdi Şaabi tugaylarının Başbakan'ın talimatları doğrultusunda hareket etmesi ve yabancı misyonları koruması gerektiğini söyledi. Kaabi, misyonlara yönelik yapılan saldırıların Haşdi Şaabi'ye karşı bir komplo olduğunu dile getirdi. ABD Büyükelçiliğine karşı bazı çekincelerinin olmasına rağmen herhangi bir saldırıda bulunmadıklarını da belirtti.¹⁸

13 <https://turkish.aawsat.com/home/article/2560361/musulda-erken-se%C3%A7im-sava%C5%9F%C4%B1>

14 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Iraq-Egypt-and-Jordan-ministers-of-foreign-affairs-meet-in-Cairo>

15 <https://www.thebaghdadpost.com/en/Story/50163/Egyptian-Iraqi-Jordanian-FMs-urge-frameworks-to-protect-Arab-water-interests>

16 <https://www.tbajansi.com/urdun-irakin-bolgesel-catismalardan-korunmasini-istedi/>

17 <https://turkish.aawsat.com/home/article/2562386/irak-cumhurba%C5%9Fkan%C4%B1-salih-ikby-liderleriyle-g%C3%B6r%C5%9F%C3%BC%C5%9F%C3%BC>

18 https://nasnews.com/view.php?cat=42693&fbclid=IwAR1zTDTJsy8ZBMGd-YWQ6-FHIP6D1dqGBkSSy-w_7p6kiIcRKzUgKMZSeLQ

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımi'yi Türkiye'yi ziyaret etmeye davet etti.¹⁹ Başbakan Kazımi, Türkiye'nin Bağdat Büyükelçisi Fatih Yıldız'ı kabulü sırasında, Ankara'ya ziyaret için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın davet mektubunu aldığını bildirdi.²⁰

Türkiye Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Cihad Demirli, Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkan Yardımcısı Hasan Turan ve beraberindeki bir heyet, Kerkük Valilik binasında Rakan Said el-Cuburi ile bir araya geldi.²¹ Kerkük Valisi el-Cuburi, valilik yönetiminin Kerkük'te eğitim düzeyini yükseltmek ve iş birliği içerisinde yeni okullar açma konusunda istekli olduklarını söylerken, 45 ülkede 333 okul ve 40 binden fazla öğrencisi olan Maarif Vakfı'nın Kerkük'ü ziyaret etmesi ve Kerkük halkına hizmet sunmasından memnuniyetini dile getirdi.

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Oluşumlardan Sorumlu Bakanı Aydın Maruf, Sincar'ın yasa dışı gruplar tarafından idare edildiğini söyledi. Bölgede normalleşme gerçekleşip yerel halktan idare kurulduktan sonra yasa dışı grupların da mutlaka çekilmesi gerektiğine işaret eden Bakan Maruf, "Sincar'dan zorunlu olarak göç etmiş Yezidilerin evlerine geri dönmelerini bölgedeki yasa dışı gruplar engelliyor. Sincar Anlaşması, Yezidilerin evlerine geri dönmelerindeki engelleri ortadan kaldıracak" şeklinde konuştu.²²

Irak'ın başkenti Bağdat'ta Haşdi Şaabi yanlısı bir grup, Mesut Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) binasını ateşe verdi.²³ Irak Ulusal Güvenlik Konseyi, Bağdat'ta KDP binasına yönelik saldırının ardından Başbakan Mustafa el-Kazımi başkanlığında acilen toplandı. Başbakan Kazımi başkanlığında acilen toplanan Irak Ulusal Güvenlik Konseyi, "Bağdat'ta KDP binasına yönelik saldırıyı şiddetle kınıyoruz" açıklamasında bulundu.²⁴

• Güvenlik

IKBY Peşmerge Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Korgeneral Cemal Eminki ortak komitelerin bir ilçeden diğerine koordinasyon sürecini başlatacağını belirterek, operasyonların Hanekin, Kalar ve Kifri bölgelerinde Diyala operasyonunun başlatılacağını kaydetti.²⁵ Irak Savunma Bakanlığı ile Harekât Komutanlığı, üç yıllık bir aradan sonra IKBY ile aralarındaki koordinasyonu yeniden başlatmak için anlaşmaya vardığını duyurdu. Ortak saha operasyonlarının sahnelenmesini kolaylaştırmak için Bağdat ile Erbil arasında koordinasyon merkezleri kurulduğunu duyurdu.²⁶

19 <https://www.basnews.com/en/babat/641381>

20 <http://www.turkmenelihat.net/irak/item/19823-basbakan-kazimi-ankara-ziyareti-icin-erdogan-in-davet-mektubunu-aldim.html>

21 <https://www.tbajansi.com/turkiye-maarif-vakfindan-bir-heyet-kerkuk-valisi-el-cuburi-ile-gorustu/>

22 <https://www.tbajansi.com/bakan-maruf-sincar-yasa-disi-gruplar-tarafindan-idare-ediliyor/>

23 <https://turkish.aawsat.com/home/article/2569801/ha%C5%9Fdi-%C5%9Fabi-yanl%C4%B1s%C4%B1-grup-ba%C4%9Fdat%E2%80%99ta-barzani%E2%80%99nin-partisinin-binas%C4%B1n%C4%B1-ate%C5%9Fe-verdi>

24 <https://www.basnews.com/tr/babat/641959>

25 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Commander-of-Peshmerga-Forces-discloses-details-of-the-joint-operation-center-agreement>

26 https://www.pukmedia.com/EN/EN_Direje.aspx?Jimare=62860

Kerkük Polisi Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre, kent merkezinin girişindeki kontrol noktalarından birinde durdurulan özel araçta 10 bin uyuşturucu hap ele geçirildi.²⁷ Gözaltına alınan araç şoförünün kurye olduğu ortaya çıktı.

Irak İçişleri Bakanlığı 13 Ekim Salı günü yaptığı açıklamada, 2006 yılında ABD güçleri tarafından öldürülen Irak el-Kaidesi lideri Ebu Musab el-Zerkavi'nin bir yardımcısının Bağdat'ta yakalandığını duyurdu.²⁸

• Ekonomi

Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımi ve Irak Petrol Bakanı İhsan Abdulcebbar İsmail, Fransız petrol şirketi Total'in CEO'su Patrick Pouyanne ile bir araya geldi. Enerji sektörünün gelişiminin görüşüldüğü toplantıda Pouyanne, şirketinin Irak'taki çalışmalarını genişletme ve Irak'taki petrol endüstrisinin ve gaz yatırımlarının gelişmesine katkıda bulunma arzusunda olduklarını dile getirdi.²⁹

Irak hükûmeti ülkeyi krizden kurtarmak için ekonomik reformları onayladı.³⁰ Irak Maliye Bakanı Ali Allavi düzenlediği basın toplantısında reform planının detaylarına girmedi ancak planları önümüzdeki üç ile beş yıllık reformlar için yol haritası olarak tanımladı. Parlamento Maliye Komitesi Üyesi Milletvekili Ahmed el-Saffar reformlar yapılmadığı takdirde Irak ekonomisinin uçurumun eşiğine yaklaşacağı konusunda uyardı.

İran Merkez Bankası Başkanı Abdülnasır Himmeti Irak'a bir ziyaret gerçekleştirerek Iraklı mevkidaşı Mustafa Galib ile bir görüşme gerçekleştirdi.³¹ Himmeti, Bakanlar Kurulu toplantısının ardından İran'ın yurt dışında bloke edilen parasıyla ilgili gazetecilere yaptığı açıklamada, Irak'a yapılan son ziyaretin başarılı geçtiğini ve Irak'taki 5 milyar dolardan fazla mali kaynağın kullanılabilmesi konusunda ümitli olduğunu ifade etti.³²

• Sağlık ve Sosyal Hayat

IKBY Sağlık Bakanı Saman Berzenci Covid-19 ile mücadele için Yüksek Hükûmet Komitesine bir rapor sundu.³³ Komite bölgedeki sağlık koşullarını, vaka sayısındaki artışı ve bölgedeki okullar, üniversiteler ve enstitülerdeki çalışma sürecini tartışmak bir toplantı düzenledi.

Irak yönetimi, 1 Ekim'de durdurulan Türkiye ile uçak seferlerinin 15 Ekim'den itibaren yeniden başladığını duyurdu. Irak Sivil Havacılık Kurumu açıklamasında, iki ülke arasında haftada yedi uçuş gerçekleştirileceği kaydedildi.³⁴

27 <https://www.tbajansi.com/kerkukte-felaket-son-anda-durduruldu-10-bin-uyusturucu-hap-ele-gecirildi/>

28 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/131020201>

29 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/14102020>

30 <https://www.thebaghdadpost.com/en/Story/50165/Iraqi-government-approves-economic-reforms-to-extricate-country-from-crisis>

31 <https://www.tehrantimes.com/news/453473/Iran-s-central-banker-visits-Baghdad-meets-Iraqi-counterpart>

32 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ekonomik-krizdeki-iran-iraktaki-5-milyar-dolarin-pesinde/2005987>

33 <https://shafaq.com/en/Kurdistan/Barzanji-to-submit-a-report-to-the-Higher-Governmental-Committee-to-confront-COVID-19>

34 <http://www.turkmenelihat.net/irak/item/19828-irak-ile-turkiye-arasindaki-ucak-seferleri-yeniden-basladi.html>

Irak Göç ve Göçmenler Bakanı İvan Faik yaptığı açıklamada, terör örgütü IŞİD saldırıları sonucu evlerini terk eden ve el-Şems- el-Ehl Göçmen Kampı'na yerleşen ailelerin evlerine dönmesi sonucu Bağdat'ın batısındaki Ebu Garib bölgesindeki el-Şems ve el-Ehil Kamplarının kapatıldığını duyurdu.³⁵

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

Irak Türkmen Cephesi Başkanı (ITC) ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, Irak'taki erken seçim tartışmaları, Kazimi hükûmetinin mevcut gidişatı ve Türkmenlerin durumuna ilişkin açıklamalarda bulundu. Anadolu Ajansı'na konuşan Salihi, Irak'ta gelecek yıl haziran ayında yapılması beklenen erken seçimin belirlenen tarihte yapılmasının zor olduğunu ifade ederken Yüksek Seçim Komiserliği'nde hâlen teknik eksikliklerin olduğunu belirtti. Seçim bölgesi tartışmalarına da değinen Salihi, "Arzumuz, tüm Irak bir seçim bölgesinden oluşsun ki güneydeki de kuzeydeki vatandaş da Türkmenlere oy verebilsin. Vilayetler bazında da tek seçim bölgesi bizim lehimize. Birden fazla seçim bölgesi bizim için zarardır çünkü Türkmenler Irak'ta dağınık bir coğrafyada yaşıyor. Söz konusu o bölgelerdeki vatandaşlarımız aday çıkaramayacağımız için ya seçime katılmamayı seçer ya da gidip başkasına oyunu verir. Bu da bizim için dezavantajlı bir durum olur" ifadelerini kullandı.

Diğer yandan mevcut Kazimi hükûmetine yönelik bazı eleştirilerinin olmasına rağmen hükûmetin devamından yana olduklarını belirten Salihi, bu ifadelerini "Irak'ta olası bir gerginliğin çıkması ve Bağdat'ın zayıflaması ülkeyi bölebilir. Böylece de milis güçlerle DEAŞ ve PKK gibi terör örgütleri kendilerine daha çok kontrol alanı sağlar" sözleri ile destekledi.³⁶

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Etnik ve Dinî Unsurlardan Sorumlu Bakan Aydın Maruf, Irak merkezî hükûmeti ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında Sincar'a yönelik imzalanan anlaşmayla ilgili açıklama yaptı. Anlaşmanın Bağdat - Erbil ilişkilerini güçlendireceğini vurgulayan Maruf, Yezidilerin evlerine geri dönmelerini bölgedeki yasa dışı grupların engellediğini ifade etti. Türkmenler dâhil olmak üzere bölgedeki etnik grupların temel sorununun siyasi meseleler ve güvenlik olduğunu dile getiren Maruf; bu aşamada önemli olanın Bağdat ve Erbil arasında Sincar'da bölge halkından oluşan bir "ortak idare heyetinin" kurulması olduğunu belirtti.

Öte yandan Irak merkezî hükûmeti içerisinde Türkmenlere verilen "Türkmen Bakan" sözünün ise uzun süredir gerçekleşmediğini hatırlatan Maruf, Türkmenleri temsil edecek bir bakanın kabinede yer almasının önemli olduğunu vurguladı.³⁷

35 <https://www.tbajansi.com/irak-iki-gocmen-kampi-daha-kapatildi/>

36 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turkmen-lider-salihi-bagdat-zayiflarsa-ulke-bolunur/2003391>

37 https://twitter.com/aydn_maruf/status/1317156047988133890?s=20

ITC Kerkük Milletvekili Ahmet Haydar, merkezî hükûmet ile IKBY arasında yapılan Sincar Anlaşması'nın bir benzerinin Kerkük'te de uygulanmaya çalışılmasından endişe duyduklarını ifade etti. Sincar Anlaşması'nın bölgedeki Arap ve Yezidilere danışılmadan oluşturulduğunu vurgulayan Haydar, söz konusu anlaşmanın bazı devletleri memnun etmek amacı taşıdığını belirtti.³⁸

• Güvenlik

Irak Ortak Operasyonlar Komutanlığı tarafından Peşmerge Bakanlığı ile gerçekleştirilen görüşmelerin ardından yapılan açıklamada, Peşmerge güçlerinin Kerkük ve Musul'un bazı bölgelerinde tekrar konuşlanmasının Diyala'da hâlihazırda devam eden koordinasyonun başarısına bağlı olduğu belirtildi. Açıklamada, taraflar arasında oluşturulan koordinasyon merkezlerinden Diyala'da bulunan merkezin hâlihazırda faaliyet gösterdiği belirtirken bu merkezdeki başarının diğer bölgelerdeki koordinasyon merkezlerinin durumunu da etkileyeceği vurgulandı.³⁹

Ortak Operasyonlar Komutanlığından yapılan diğer bir açıklamada, Diyala'daki koordinasyon merkezindeki güvenlik noktalarının çalışma mekanizması, ortak temas noktalarının belirlenmesi, terör ve cinayet vakalarına karşı güvenlik operasyonların planlanması için güvenlik ve askerî alanlarda çalışmaya başlandığı bildirildi. Diyala'daki koordinasyon merkezine dair detayların verildiği açıklamada, öte yandan Bağdat ve Erbil'de de merkezî hükûmet ile IKBY tarafından ortak koordinasyon merkezi kurulacağı ifade edildi. Açıklamaların öncesinde Peşmerge Bakanlığından bir heyet Irak Savunma Bakanlığının üst düzey yetkileriyle Bağdat'ta görüşürken söz konusu görüşmelerin iki taraf arasında devam eden diyalogun bir parçası olduğu vurgulandı.⁴⁰

Terör örgütü IŞİD militanlarının Kerkük'ün kuzeydoğusunda bulunan Şoker köyüne düzenledikleri saldırıda üç kişinin hayatını kaybettiği bildirildi. Kerkük Polis Müdürü Ali Kemal yaptığı açıklamada, IŞİD mensuplarının Şoker köyünün girişinde bir sivil aracı durdurduklarını ve otomatik silahlarla aracı taradıklarını ifade etti. Teröristlerin olay yerinden kaçtığını ifade eden Kamil, bölgede operasyon başlatıldığını belirtti.⁴¹

• Sağlık & Sosyal Hayat

Türkiye Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Cihad Demirli başkanlığında Maarif Vakfı heyeti Kerkük'e giderek Kerkük Valisi Rakan Said Cuburi ile bir görüşme gerçekleştirdi. ITC Başkan Yardımcısı Hasan Turan'ın da katıldığı görüşmede, Kerkük'teki eğitim durumunun iyileştirilmesine, öğrencilere gerekli hizmetlerin sağlanmasına ve yeni okulların açılmasının önemine vurgu yapıldı. Heyeti memnuniyetle karşıladığını ifade eden Cuburi,

38 <https://www.almaalomah.com/2020/10/18/500592/>

39 <https://baghdattoday.news/ar/news/134646/A>

40 https://www.kurdistan24.net/ar/news/428947c9-fcb9-4ad1-a45e-ee33c9a45ba1?fbclid=IwAR1XNgmqbuYS4tp0h9NkQB75PufvbDvgfVc_kejRlcP31sGj0jpHHvd0-E

41 <http://www.turkmenelihaber.net/turkmeneli/item/19875-kerkuk-un-kuzeydogusunda-deas-saldirisi-3-olu.html>

dünya çapında 43 devlette 333 okula sahip olan Maarif Vakfı'nın Kerkük'te Kerküklülere hizmet vermesine karşı olmadıklarını kaydetti. Cuburi ayrıca, toplantıda Kerkük'te eğitim alanında rekabet yaratabilecek ve mevcut eğitim kurumlarını destekleyecek nitelikli okullara ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Cihad Demirli ise Bağdat ve Erbil'de Maarif okullarının açılmasının ardından Kerkük'te öğrencilere nitelikli hizmet vereceklerini ifade etti ve açılacak okullardan mezun olanların Türkiye'deki üniversitelerde de imtiyaz sahibi olacaklarını belirtti. Öte yandan Hasan Turan ise Kerkük yerel yönetiminin Türkiye ile iş birliğini takdir ederek Kerküklü vatandaşların da bu tür okullara ihtiyacı olduğunu ifade etti.⁴²

Irak Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Kerkük'te 18 Ekim 2020 tarihi itibarıyla 106 kişide daha Covid-19 tespit edildiği, kentteki toplam vaka sayısının 15.251'e ulaştığı bildirildi. Ayrıca açıklamada, toplam vefat sayısının 582 olduğu, sağlığına kavuşan toplam hasta sayısının ise 12.838'e ulaştığı aktarıldı.⁴³

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

17 Ekim'de KDP Bağdat Temsilciliğinin Haşdi Şaabi yanlıları tarafından yakılması IKBY'de büyük yankı uyandırdı. KDP dışındaki diğer Kürt siyasi partiler ve liderleri, IKBY bayrağının yakılmasını kınandı. KDP liderleri ise bu olayın kabul edilemez olduğunu vurguladı. KDP Başkanı Mesut Barzani tarafından olay "namert bir eylem" olarak betimlenirken KDP Bağdat İl Başkanlığı ile KDP ve IKBY bayrağının yakılmasının toplumun "Barbarlığını, haydutluğunu ve irrasyonelliğini" gösterdiğini dile getirildi. Barzani, KDP'ye saldıranların ve IKBY'ye ihanet edenlerin bunun bedelini ağır ödeyeceklerini vurguladı.⁴⁴ Öte yandan KDP Politbüro Üyesi Hoşyar Zebari'nin "Daha önce Bağdat ve Erbil, IŞİD tarafından kullanıldığı gibi şimdi Bağdat ve Erbil Haşdi Şaabi tarafından kullanılmaktadır" sözleri saldırılara yol açmıştı; Zebari yeni bir açıklamasında Haşdi Şaabi'yi "mücahit ve kahraman" bir güç olarak betimlemesiyle sözlerinin yanlış anlaşıldığını gösterdi. Ayrıca IKBY Başkanı Neçirvan Barzani, eylemin Kürt-Arap kardeşliğine hizmet etmeyeceğini açıklarken kaynağını Irak Anayasası'ndan alan bir bayrağın yakılmasının kabul edilmeceğini ifade etti.⁴⁵

16 Ekim 2017 olaylarının yıl dönümünde Sincar Anlaşması ile KDP ile KYB arasındaki gerilim tırmanmıştır. 16 Ekim yıl dönümü hakkında KDP Başkanı Mesut Barzani ve IKBY Başbakanı Mesrur Barzani'nin açıklamalarına KYB politbürosu sert karşılık verdi. KDP, 16 Ekim olayları hakkında kimsenin ismi söylemedi; fakat dolaylı olarak KYB yet-

42 <https://www.facebook.com/ITCResmi/posts/10158621415884906>

43 <http://www.turkmenelihat.net/turkmeneli/item/19884-kerkuk-te-106-kisiye-daha-koronavirus-tanisi-konuldu-2-kisi-vefat-etti.html>

44 <https://rwmal.net/%>

45 <https://www.esta.krd/news.aspx?id=10302&mapid=2>

kililerini özellikle Eşbaşkanı Lahur Cengi ve kardeşi Terörle Mücadele Örgütü (Zenyari) Başkanı Aras Cengi'yi "hainler" olarak nitelendirdi ve Kerkük'ü Haşdi Şaabi ve Irak ordusuna teslim etmekle suçladı. Buna karşın KYB politbürosu açıklamasında, Kürtlerin tamamen Kerkük'ten kovulmasının bölgesel bir plan olduğunu ve bu planın engellemesi için KYB'nin başka güçlerle anlaştığını belirtti. Ayrıca KYB politbürosu, referandum başta olmak üzere stratejik yanlışları art arda yapanların Kerkük'ü bu hâle getirdiğini dile getirdi.⁴⁶

KDP tarafından dolaylı olarak Sincar Anlaşması'nın uygulanması için terör örgütü PKK başta olmak üzere bütün teröristlere karşı Irak ordusunun harekete geçirilmesi gerektiğine dair ifadeler kullandı.⁴⁷ Her ne kadar KYB tarafından Sincar Anlaşması "KDP'nin Sincar'a ihaneti" ve "KDP ile merkez hükûmetin ortak anlaşması" olarak vurgulansa da terör örgütü PKK'nın siyasi uzantısı olan Teverga Azadi açıklamasında, IKBY hükûmetinde bulunan bütün siyasi partilerin bu anlaşmayı kabul ettiğini belirtti. Terör örgütü PKK ise Bağdat ve Erbil arasındaki Sincar Anlaşması'na bölgedeki sözde "Özerk Meclisinin" dâhil edilmediğini söylemesi, esasında buradaki etkinliğinin sonlandırılması endişesi ve Suriye'nin kuzeyindeki varlığına karşı tehdit algılaması nedeniyle olmuştur.⁴⁸

• Ekonomi

IKBY Maliye Bakanlığı tarafından nisan, mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarının memur maaşları ödenmemesine rağmen eylül ayının memur maaşının ödenmesine başlandı. Her ne kadar halk ve muhalif gruplar tarafından bu karar eleştirilse de koalisyon hükûmetinde yer alan KDP, KYB ve Goran Hareketi tarafından bu karar desteklendi ve eylül ayı memur maaşı %18 kesinti ile dağıtıldı.⁴⁹ Buna karşın Süleymaniye vilayetinde memurlar greve başladı. Öte yandan maaşların gecikmesi, kesintisi ve sonuçta 5 aylık maaşın ödenmemesine bir tepki olarak, ilkokul 1. ve 2. sınıfların örgün eğitim uygulamasına tabi olmalarına rağmen Süleymaniye'de okullarda grev nedeniyle eğitim başlamamıştır.⁵⁰

Irak Petrol Bakanı İhsan Abdulcabbar IKBY petrolünün ortak bir şirket tarafından yönetilmesi önerisinde bulundu. Bakanın önerisine göre IKBY petrolü IKBY Başkanlığı ve Irak Petrol Bakanlığına bağlı ortak bir şirket tarafından yönetilecektir.⁵¹ Buna karşın IKBY Hükûmet Sözcüsü Cutyar Adil, Irak Petrol Bakanı'nın önerisini reddederek sorunların çözümünün Irak Anayasası kapsamında olacağını söylemiştir.⁵²

46 <https://www.milletpress.com/>

47 <https://www.milletpress.com/Detail.aspx?Jiamre=124328>

48 <https://www.sharpress.net/all-detail.aspx?Jimare=178944>

49 <https://www.snurmedia.com/all-details.aspx?jimare=43280>

50 <https://www.milletpress.com/>

51 <http://skurd.net/2020/10/13/>

52 <https://www.sharpress.net/all-detail.aspx?Jimare=179137>

• Güvenlik

Bağdat ile Erbil arasında sığınmacıların kendi yuvalarına dönmelerine yönelik müzakereler başladı. Terör örgütü IŞİD savaşı nedeniyle evlerini terk eden ve kamplarda hayatını sürdüren sığınmacıların evlerine dönmeleri için Irak Göç ve Göçmenler Bakanı İvan Fayik ve Irak Planlama Bakanı Halit Battal Necim ile IKBY İçişleri Bakanı Rebar Ahmed başkanlığında IKBY heyeti ile görüşmeler başladı. Erbil’de yapılan ilk görüşmede sığınmacıların evlerine döndürülmesi ve kampların kapatılması tartışıldı. Irak Göç ve Göçmenler Bakanı kampların üç aşamada kapatılacağını açıkladı. Ayrıca Irak Planlama Bakanı Irak’ın güvenlik statüsünü göz önünde bulundurarak birkaç yıl daha sığınmacıların IKBY’de kalabileceğini dile getirdi.⁵³ IKBY resmî kurumlarından elde edilen bilgilere göre IKBY’de bulunan 1 milyon sığınmacının 750 bini Irak’ın orta ve güney vilayetlerinden IKBY’ye gelirken 250 bin sığınmacı Suriye’den IKBY’ye geldi.⁵⁴

• Sosyal Hayat

IKBY’de tespit edilen toplam yeni tip Covid-19 salgınında vaka sayısı 60.183’e yükselirken virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı 2 bin 106’dır. Virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısı ise 36.728’e ulaştı.⁵⁵

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan:

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, salı günü yaptığı açıklamada ABD-Suudi Arabistan Stratejik Diyalog sürecini başlatacağını duyurdu. Bu kapsamda Pompeo çarşamba günü sürecin açılışı için Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Faysal bin Ferhan Al Suud’u Washington D.C.’de ağırladı. Stratejik diyalog süreci bölgesel güvenlik ve refah, ekonomik kalkınma ve ikili ilişkilerin temelini oluşturan halklar arası ilişkilerin ilerletilmesine yönelik ortak taahhütlere odaklanacağı açıklandı.⁵⁶

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo çarşamba günü yaptığı açıklamada Suudi Arabistan’ı İbrahim Anlaşmaları sürecinin bir parçası olarak İsrail ile normalleşme sürecine katılmaya çağırdı.⁵⁷ Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Faysal bin Ferhan Al Suud yaptığı açıklamada Suudi Arabistan’ın İsrail ile yolun sonunda normalleşeceğini açıkladı ve “Biz barışa bağlıyız, barış bölge için stratejik bir gereklilik. İsrail’le normalleşme de yolun sonunda bunun bir parçası” ifadelerini kullandı.⁵⁸

53 <https://www.kurdistan24.net/so/news/32e5a7fa-bf17-4a18-9a76-721c1211425f>

54 <https://www.esta.krd/news.aspx?id=10220&mapid=1>

55 <https://www.kurdistan24.net/so/default>

56 <https://www.state.gov/secretary-pompeo-to-launch-u-s-saudi-arabia-strategic-dialogue/>

57 <https://www.aa.com.tr/en/americas/us-urges-saudis-to-normalize-ties-with-israel/2006585>

58 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suudi-arabistan-disisleri-bakani-al-suud-israile-normallesmenin-olacagini-tasavvur-ediyoruz/2008268>

Son yıllarda sık sık çeşitli insan hakları ihlalleriyle gündeme gelen Suudi Arabistan, Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyine katılmak için başvuru yaptı.⁵⁹ BM Genel Kurulu 47 ülkeden oluşan konseydeki 15 sandalye için salı günü yaptığı seçim sonucu olarak Suudi Arabistan'ın bu üyelik girişiminde başarısız oldu.⁶⁰

Saudi Aramco şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Amin H. Nasser salı günü yaptığı açıklamada, önümüzdeki yılın sonuna kadar bir Covid-19 aşısının geliştirilmesi durumunda küresel ham petrol talebinin 2022 yılına kadar pandemi öncesi seviyelere çıkmasını beklediğini söyledi.⁶¹

Haziran ayında IMF, Suudi Arabistan'ın GSYİH'sinin bu yıl %6,8 küçüleceğini tahmin etmişti. Ancak salı günü son dünya ekonomik görünümünde IMF, Suudi ekonomisinin %5,4 küçüleceğini ve 2021 yılında ise %3,1 büyüyeceğini tahmin etti.⁶²

Suudi Arabistan Velihaht Prensi Muhammed Bin Selman ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, OPEC + petrol üreticilerini yaptıkları anlaşma gereği olan üretim kesintilerine sadık kalmaya çağırırdı.⁶³

Suudi-Irak Koordinasyon Konseyinin (SICC) Ekonomi, Ticaret, Yatırım ve Yardım Komitesi salı günü Riyad'da ikinci toplantısını yaptı. Toplantıda ikili ilişkilerin derinleştirilmesine ve Suudi Arabistan'ın Irak'taki yatırımlarını 2,6 milyar dolar seviyesine çıkarma istediğine vurgu yapıldı.⁶⁴

Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Faysal bin Ferhan, yaptığı açıklamalarda 3 yıldır devam eden Körfez krizinin çözümünün yakın olduğuna dair sinyaller verdi. Faysal bin Ferhan yaptığı açıklamada Katar ile olan diplomatik krize bir çözüm bulmaya kararlı olduklarını söylerken "Katarlı kardeşlerimiz" ifadesini kullanması dikkat çekti.⁶⁵

Suudi Arabistan yolsuzluk ile mücadele kapsamında aralarında kamu çalışanları ve ordu mensuplarının da yer aldığı en az 45 kişiyi tutukladı. Ayrıca tutuklamalar kapsamında 160 milyon dolar değerindeki fon ve gayrimenkul varlığına el koyulduğu açıklandı.⁶⁶

59 <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/13/saudi-arabia-poised-to-take-un-human-rights-council-seat>

60 <https://www.middleeasteye.net/news/saudi-arabia-china-russia-un-human-rights-council>

61 <https://saudigazette.com.sa/article/599088/SAUDI-ARABIA/Aramco-CEO-sees-global-oil-demand-fully-recovering-from-pandemic-by-2022>

62 <https://www.arabianbusiness.com/politics-economics/453173-imf-eases-back-on-forecasts-for-saudi-arabias-economic-slump>

63 https://www.bloomberg.com/amp/news/articles/2020-10-13/saudi-crown-prince-and-russian-president-urge-opec-compliance?twitter_impression=true

64 <https://english.aawsat.com/home/article/2564191/saudi-arabia-seeks-increase-investment-iraq-26bn>

65 <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/16/saudi-foreign-minister-sees-path-toward-ending-rift-with-qatar>

66 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/saudi-arabia-arrests-45-in-anti-corruption-drive/2008805>

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE):

İsrail-BAE normalleşme anlaşmasının bir parçası olarak iki ülke arasındaki direkt uçuşların başlamasının Covid-19 salgını sebebiyle ocak ayına ertelendiği duyuruldu.⁶⁷

İsrail Parlamentosu Knesset, pazartesi günü BAE ile yapılan normalleşme anlaşmasını onayladı. Onay sonrasında Abu Dabi Veliyet Prensi Muhammed bin Zayid ile telefonda görüşen Başbakan Netanyahu yakında yüz yüze buluşma noktasında anlaşmalarını açıkladı.⁶⁸

İngilizce yayınlanan The Guardian gazetesinin sızdırılan belgelerden ve mahkeme dosyalarından elde ettiği bilgiler sonucu açığa çıkardığına göre BAE Devlet Başkanı ve Abu Dabi Emiri Halife bin Zayid el-Nahyan'ın Birleşik Krallık'ta bulunan, uzun yıllardır gizlediği ve işlemlerini çeşitli şirketler üzerinden gerçekleştirdiği ve 5,5 milyar euro değerinde gizli bir emlak portföyüne sahip olduğu ortaya çıktı.⁶⁹

Hay Festival'in organizatörü Caitlin MacNamara şubat ayında Abu Dabi'deki Hay Edebiyat Festivali programları sırasında BAE Hoşgörü Bakanı Şeyh Nahyan'ın kendisine cinsel saldırıda bulunduğunu açıklayarak hukuki süreç başlatılması için İngiltere polisine ifade verdi.⁷⁰

• Katar:

Katar, Covid-19 salgını kapsamında aldığı ve ülkeye gelenlerin 14 güne kadar tecrit edilmesini gerektiren karantina kurallarını 31 Aralık 2020'ye kadar olan tüm gelişler için uzattı.⁷¹

Katar ekonomisi son sekiz yılın en kötü performansını gösterdi ve bu yılın ikinci çeyreğinde %6,1 küçüldü.⁷² IMF son dünya ekonomik görünümünde Katar'ın GSYİH'sinin bu yıl %4,5 küçüleceği ve 2021 ve 2022'de %2,5 oranında büyüyeceğini tahmin etti.⁷³

Katar merkezli Qatar Petroleum ve Birleşik Krallık merkezli National Grid Grain şirketleri sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) depolama ve yeniden gazlaştırma kapasitesi için 25 yıllık uzun vadeli anlaşma imzaladı. Katar, hâlihazırda İngiltere'nin en büyük LNG tedarikçisidir ve bu anlaşma Katar'ın İngiltere pazarına erişimini daha da arttıracaktır. Anlaşma, Katar'ın 2025 yılında yıllık sıvılaştırma kapasitesini %43 artırarak 110 milyon tona çıkarma planını destekliyor.⁷⁴

67 <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/10/13/israel-uae-flights-delayed-to-january>

68 <https://middle-east-online.com/en/israeli-cabinet-approves-uae-normalisation-deal>

69 <https://www.middleeasteye.net/news/uae-president-khalifa-leaked-documents-amassed-london-property-portfolio>

70 <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54589968>

71 <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/13/qatar-extends-quarantine-rules-for-travellers-to-december-31>

72 <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/14/bbqatars-economy-shrank-6-1-percent-in-q2-worst-in-8-years>

73 <https://www.gulf-times.com/story/675250/Qatar-real-GDP-projected-to-grow-at-2-5-in-both-20>

74 https://www.bloomberg.com/amp/news/articles/2020-10-13/qatar-books-key-u-k-lng-supply-deal-as-export-push-begins?_twitter_impression=true

İngiltere ve Katar, savunma alanında ikili iş birliğini güçlendirmeyi amaçlayan bir askerî ön anlaşma imzaladığını duyurdu. Katar yakın zamanda dokuz adet Hawk savaş uçağı satın almıştı. Bu kapsamda Katar Hava Kuvvetleri tarafından İngiltere üssünün kullanımına izin verilmesini de içeren anlaşma, İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace ve mevkidaşı Katar Savunma Bakanı Mohammed El-Attiye tarafından imzalandı.⁷⁵

• Yemen:

Eylül ayında İsviçre’de BM Yemen Özel Temsilcisi Martin Griffiths’in ara buluculuğunda Yemen Merkezî Hükûmeti ile İran destekli Husiler arasında esir ve tutukluların takas edilmesi için birtakım görüşmeler yapılmış ve 27 Eylül’de taraflar anlaşmaya vardıklarını açıklamıştı. Bu hafta bu anlaşma kapsamında takas işlemleri başlatıldı ve iki gün içerisinde 1061 kişi serbest bırakıldı.⁷⁶ Özel Temsilci Martin Griffiths ise yaptığı bir açıklamayla bu anlaşmanın taraflar arasında siyasi görüşmelerin de başlaması ve böylelikle krizin barışçıl yollarla çözüme kavuşturulmasını umduğunu belirtti.⁷⁷ Griffiths daha önce de Riyad’a geçerek orada bulunan Yemen Merkezî Hükûmet yetkilileri ve Suudi yetkililer ile hazırlamış olduğu barış planı üzerinde görüşmeler gerçekleştirmişti.⁷⁸

Daha önce Yemenli siyasi partiler bir araya gelip BAE destekli güçlerin Yemen’in güneyinde bulunan Bilhaf Limanı’nı boşaltması çağrısında bulunmuştu. Basına yansıyan haberlere göre BAE bu çağrıya olumlu cevap vermedi ve limanın çevresine konuşlanan Yemen güçlerini o bölgeden çekilmeye zorladı.⁷⁹

BAE destekli Güney Geçiş Konseyi (GGK) güçlerinin ayrılıkçı hareketlerine devam ettiği gözlemlendi. Bu anlamda, Yemen Merkezî Hükûmeti’nin Aden’e emniyet müdürü olarak atadığı Ahmed el-Hamidi’nin görevi devralması GGK güçleri tarafından engellendi.⁸⁰ Ek olarak, bir GGK yetkilisi Alman Maslahatgüzar Jan Krauszer ile yaptığı görüşmede GGK Lideri Aydarus ez-Zubeydi’nin Güney Yemen’in Kuzey’den ayrılması gerektiğini belirten açıklamalarını yineleyerek Yemen için siyasi birliğin sağlanmasının mümkün olmadığını ifade etti.⁸¹

Son olarak, İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı bir açıklama yaparak Büyükelçi Hasan İrloo’nun Sanaa’ya İran’ın Yemen Büyükelçisi olarak atandığını duyurdu. İran elçisi güven mektubunu Husilerin kurmuş olduğu hükûmete sunacak.⁸²

75 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-uk-qatar-sign-defence-cooperation-agreement/>

76 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/yemende-esir-takasi-anlasmasi-kapsaminda-iki-gunde-1061-kisi-serbest-birakildi/2009102>

77 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-yemende-esir-takasinin-siyasi-sureci-baslatmasini-umut-ediyor/2007782>

78 <https://www.middleeastmonitor.com/20201011-un-envoy-to-discuss-yemen-peace-plan-in-riyadh/>

79 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-uae-compels-yemen-forces-to-withdraw-from-gas-facility-vicinity/>

80 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-yemen-stc-prevent-adens-new-police-chief-from-assuming-post/>

81 <https://www.middleeastmonitor.com/20201013-uae-backed-stc-says-it-is-impossible-for-yemen-unity-to-exist/>

82 <https://iranpress.com/content/28675>

• Kuveyt:

Kuveytli yetkililer, son Emir Şeyh Sabah el-Ahmed el-Cabir es-Sabah'ın yürüttüğü hümanist devlet anlayışını sürdüreceklerini açıkladı.⁸³ Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır el-Muhammed es-Sabah ise vefat eden Emir Şeyh Sabah'ın küresel ortaklıkları güçlendirme, ara buluculuk yapma ve barış ile hoşgörüyü yayma politikalarına devam edileceğini belirtti.⁸⁴

Başbakan Şeyh Sabah Halid el-Hamad es-Sabah, Katar Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Şeyh Muhammed bin Abdurrahman es-Sani'yi makamında ağırladı.⁸⁵ Şeyh Muhammed es-Sani, Emir Şeyh Nefaf el-Ahmed el-Cabir es-Sabah'a da Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamad es-Sani tarafından yazılan mektubu takdim etti. Emir Şeyh Sabah, Kuveyt ve Katar arasındaki tarihi ilişkiye vurgu yaparken iki ülkenin pek çok alanda iş birliği yapmasının iki tarafında çıkarına olduğunu belirtti.⁸⁶

Hindistan Petrol ve Doğalgaz Bakanı Dharmendra Pradhan, Emir Şeyh Nefaf'a taziye dileklerinde bulunmak ve Şeyh Sabah'ın bölgesel güvenlik, istikrar ve barışı sağlama çabalarını takdir ettiklerini belirtti. İki ülkenin tarihsel bağlarına ve karşılıklı fayda için ilişkilerin artarak devam edeceğine değinildi. Pradhan, Kuveyt Petrol Bakanı ile de bir görüşme gerçekleştirdi. Enerji iş birliğine ve petrol, doğal gaz sektörlerinde karşılıklı yatırımlar üzerine görüşüldü.⁸⁷

Kuveyt Dışişleri Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı tarafından isimleri verilen 429 Suudi öğretmenin ülkeye girişini onayladı.⁸⁸

Umman:

Umman hükûmeti, Yemen'de rehin tutulan ABD vatandaşlarının serbest bırakıldığını ve Umman'a getirildiğini açıkladı. Sana'daki yetkililer ile Umman hükûmetinin görüştüğü ve rehinelere serbest bırakılması konusunda anlaşıldığı belirtildi. Umman tarafından kaç ABD'linin Husilerin kontrolünden alındığı belirtilmesi de ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, 2 kişinin kurtarıldığını bir kişinin ise rehinelik sürecinde öldüğünü açıkladı. Umman Sultanı Heysem bin Tarık'a, Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz'e ve Velihaht Prens Muhammed bin Selman'a ise diplomatik çabalarından dolayı teşekkür etti. Ayrıca 250 Yemenli içinde uçuş düzenlendiği, Umman'da ve farklı ülkelerde tıbbi tedavi gördükleri de bildirildi.⁸⁹

83 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2931906&Language=en>

84 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2931845&Language=en>

85 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2931430&Language=en>

86 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2931396&Language=en>

87 <https://gulfnews.com/world/gulf/kuwait/indias-minister-of-oil-arrives-in-kuwait-to-meet-new-emir-1.74540835>

88 <https://gulfnews.com/world/gulf/kuwait/covid-19-429-saudi-teachers-allowed-to-enter-kuwait-1.74615294>

89 <https://gulfnews.com/world/gulf/yemen/us-hostages-in-yemen-freed-flown-to-oman-1.74585710>

Ummanlı yetkililer, çalışma vizeleri dolan işçilerin Umman'a geri dönmesine izin verilmeyeceğini açıkladı.⁹⁰

• Bahreyn:

İsrail ile ilişkilerin normalleştirilmesi için anlaşılması üzerine ülke içinden çeşitli tepkiler yükselmişti. Kimi anlaşmayı desteklerken, kamuoyunun büyük bir kısmından da anlaşmayı eleştiren, kınayan sesler yükselmişti. Bahreyn İçişleri Bakanlığı bu eleştirilerin önüne geçilmesi amacıyla geçtiğimiz hafta bir açıklama yayınladı. Buna göre anlaşmayı eleştiren sosyal medya aktivistlerine karşı yasal adımlara başvurulacağı bildirildi. Anlaşmayı üzerinden Bahreyn'i karalamaya çalışan hesapların takip edildiği ve bu hesapların ulusal barış ve istikrarı tehdit ettiği ifade edildi.⁹¹

Dışişleri Bakanı Dr. Abdullatif bin Raşid ez-Zayani, BAE Dışişlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Enver Gargaş ile telefonda bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede iki ülkenin bölgesel ve uluslararası meselelerde sergilediği ortak tutuma ve iş birliğine vurgu yapılırken ülkelerin ortak endişeleri üzerinde konuşuldu.⁹² Bir başka görüşme de Dışişleri Bakanlığı Uluslararası İlişkiler Müsteşarı Dr. Abdullah bin Ahmed el Halife ile İtalya Dışişleri Bakan Yardımcısı Marina Sereni arasında gerçekleşti. Ekonomi, siyasi meseleler ve Covid-19 ile mücadele görüşmenin ana başlıklarını oluşturdu. Ekonomik açıdan, 180'den fazla İtalyan şirketin Bahreyn'de iş yapmasının Bahreyn'in 2030 Vizyon planı çerçevesindeki önemine vurgu yapıldı.⁹³

Son olarak, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun ofisinden yazılı bir açıklama yapılarak İsrail'den bir ticaret heyetinin Bahreyn'e gideceği ve burada ulaştırma, teknoloji, sanayi, ticaret, finans gibi çeşitli konularda temasta bulunacağı bildirildi. İsraili heyete Ulusal Güvenlik Kurumu Başkanı Meir Şabat başkanlık edecek.⁹⁴

■ KUZAY AFRIKA GÜNDEMİ

• Mısır

Geçen hafta sonunda Kahire'de başlayan Libya müzakereleri bu hafta ortasında sonuçlandı. Müzakerelerin ardından açıklama yapan Libya'daki taraflar görüşmelerin olumlu sonuçlandığını, hatta olası bir anayasanın taslağının hazırlanıp referandum için sunulması değerlendirildi. Mısır Casus Başkanı Abbas Kamil, taraflara öncelikli olarak aranızdaki anlaşmazlıkları bir kenara bırakıp anlaşabildiğiniz konulara odaklanın dedi.⁹⁵ Bu hafta içinde, geçtiğimiz haftalarda Amman'da düzenlenen, Mısır - Ürdün - Irak üçlü

90 <https://timesofoman.com/article/residents-cannot-return-to-oman-if-visas-expired>

91 <https://www.middleeastmonitor.com/20201014-bahrain-to-take-legal-steps-against-critics-of-deal-with-israel/>

92 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinisterholdscallwithUAEcounterpart.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDq%2bjgbnlbV%2f3YQuQPcSYTrE%3d>

93 <https://www.bna.bh/en/BahrainandItalydiscussjointcooperation.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDttasYulgmiRvZPGGXcVsnk%3d>

94 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilden-bahreyne-ilk-ticaret-heyeti-ziyaret-gerceklestirecek/2010263>

95 <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/libyan-rivals-agree-to-hold-2nd-round-of-talks-in-egypt-after-positive-1st-round>

toplantısı Kahire’de gerçekleştirildi. Toplantıya Mısır Dışişleri Bakanı Sameh Shoukry, Ürdün Dışişleri Bakanı Ayman Al-Safady ve Irak Dışişleri Bakanı Fuat Hüseyin katıldı. Görüşme de üçlü stratejik ilişkiler, enerji, elektrik ve inşaat konuları ele alındı.⁹⁶ Kahire’deki üçlü görüşmenin ardından yapılan basın konferansında Ürdün Dışişleri Bakanı Ayman Al-Safady Mısır’ın su haklarını desteklediklerini, özellikle Rönesans Barajı meselesinde Mısır’a desteklerinin tam olduğunu söyledi. Mısır’ın su probleminin bütün Arap ülkelerinin problemi olduğunu ekledi.⁹⁷ Bu hafta sonunda, İsrail’in Filisten’den işgal ettiği West Bank bölgesindeki Judea ve Samaria’ya yeni yerleşim yerleri yapma kararı Mısır tarafından kınandı. Mısır Dışişleri Bakanı Sözcüsü Ahmet Hafız, İsrail’in bu kararının barışı hedefleyen BMGK 2334. kararına uymadığını açıkladı.⁹⁸ İsrail’in kararını kınanmasının ardından, Kahire’de İspanya Dışişleri Bakanı Arancha González Laya ve Mısır Dışişleri Bakanı Sameh Shoukry arasındaki ikili bağlar görüşmesinde İsrail-Filistin için iki-devlet çözümü de ele alındı. Filistin ve İsrail arasında kalıcı barışın sağlanması için müzakerelerin yeniden başlatılması gerektiği söylendi.⁹⁹

• Libya

Geçtiğimiz hafta Kahire’de Libya Devlet Yüksek Konseyi ve doğudaki Temsilciler Meclisi arasında Libya’da istikrar ve barışın sağlanmasına dair yapılan görüşmelerin yine Mısır ev sahipliğinde devam etmesi bekleniyor.¹⁰⁰ Önümüzdeki ay ise Tunus’ta yüz yüze görüşmelerin gerçekleştirileceği Birleşmiş Milletler Libya Destek Misyonu tarafından duyuruldu.¹⁰¹ Çarşamba günü yaptığı açıklamada Rusya Dışişleri bakanı Sergey Lavrov “Libya’daki çatışmanın ancak diplomasiyle çözüleceğini” ve Cenevre’de yapılacak toplantı için hazırlıkların devam ettiğini belirtti.¹⁰² Geçtiğimiz haftanın sonunda Libya’nın en büyük petrol sahalarından biri olan Şerara’da mücbir durumun kaldırılmasının ardından bu hafta Rus Lanuf Limanı’na ham petrol pompalama işlemi de başladı. Bu gelişmeyle birlikte Libya’da günlük petrol üretiminin yaklaşık 350 bin varile yükselmesi bekleniyor.¹⁰³ Libya ordusunun yaptığı açıklamaya göre Hafter ateşkesi bir kez daha ihlal ederek hafta ortasında Sirte’nin batısındaki Buveyrat bölgesinde konuşlanan ekiplere füzelerle saldırı düzenledi. Sirte ve Cufra Operasyon Dairesi Sözcüsü General Abdulhadi Dirah, yaptığı açıklamada ölenin veya yaralananın bulunmadığını belirtti.¹⁰⁴ Dirah’tan gelen başka bir açıklamaysa, Hafter milislerinin Rus güvenlik şirketi Wagner Grubu’na bağlı

96 <https://www.egyptindependent.com/tripartite-cooperation-between-egypt-jordan-and-iraq-is-important-says-egypts-fm/>

97 <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/388226/-.aspx>

98 <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/289266>

99 <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/388529/Egypt/Politics-/UPDATED-Egyptian,-Spanish-FMs-urge-solution-to-Isr.aspx>

100 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyali-taraflar-misirdaki-anayasal-istisare-toplantilarina-devam-edecek/2005475>

101 <https://www.middleeastmonitor.com/20201013-libya-first-direct-talks-to-be-held-next-month/>

102 <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/russia-diplomacy-key-in-solving-libyan-crisis>

103 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyadaki-en-buyuk-petrol-sahasi-serarada-petrol-pompalama-islemi-basladi/2004044>

104 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-libya-army-haftars-militia-targeted-our-forces-in-sirte-with-4-missiles/>

Cufra Askerî Hava Üssü'ne birkaç kilometre ötede bulunan Hun şehrindeki bazı okullara yerleştikleri ve bu okulları kışla olarak kullandıkları şeklinde.¹⁰⁵

• Tunus

Bu hafta Tunuslular kurtuluş bayramlarını kutladılar. 15 Ekim 1963 son Fransız askerinin de ülkeyi terk etmesinin şerefine Kurtuluş Günü olarak adlandırdıkları günde bu sene Covid-19 sebebiyle kutlamalar düzenlenmese de Devlet Başkanı Kays Said toplam 307 mahkûmun cezalarının hafifletilmesine veya tahliyelerine karar vererek günün önemini vurguladı.¹⁰⁶ Hafta başında Devlet Başkanı Kays Said ve BM Libya Destek Misyonu Başkan Yardımcısı Stephanie Williams kasım başında düzenlenmesi beklenen Libya Forumu ile ilgili görüştüler. Williams'ın görüşmede Başkan Said'i yapılan hazırlıklarla ilgili bilgilendirdiği belirtildi.¹⁰⁷ Pazartesi günü Tunus kıyılarında 13 göçmenin cansız bedeni bulundu. Yetkililer dokuz kişinin hala kayıp olduğunu belirtti.¹⁰⁸ Geçtiğimiz hafta Tunus'un Kassarın şehrinde ruhsatsız çalışan tüccarın dükkanının yıkımı esnasında öldürülmesinin ardından yükselen protestolar,¹⁰⁹ ilgili valinin salı günü görevden alınmasıyla sonuçlandı.¹¹⁰

• Cezayir

Haftaya başlamadan Çin Halk Cumhuriyeti Cezayir ile ekonomi, ticaret, bilim, teknoloji ve terörle mücadelede tam bir iş birliği hâlinde olarak stratejik ortaklıklarını bir üst seviyeye taşıyacaklarını açıkladı.¹¹¹ Perşembe günü Fransız Dış İşleri Bakanı Jean-Yves Le Drian Cezayir Devlet Başkanı Tebbun ve Dış İşleri Bakanı Sabri Bukadum ile görüştü.¹¹² Devlet Başkanı Tebbun, cumartesi günü yaptığı açıklamada Batı Sahra meselesinin bir sömürgecilik mevzusu olduğunu ve buna "Sahra halkı referandumundan başka çözüm olmadığını" belirtti.¹¹³ Cezayir Genel Kurmay Başkanı Said Şangariha da 1 Kasım'daki anayasa referandumunu destekleme çağrısı yaparak bunun gençlerin tarihlerini yazmaları için bir fırsat olduğunu vurguladı. Ayrıca bu referandumun Cezayirlilerin orduyla birlikte "komploculara" karşı durabilmeleri için bir şans olduğunu belirtti.¹¹⁴ Haftanın sonuna doğru, 17 Ekim 1961'de Cezayir'in bağımsızlık mücadelesine destek vermek için

105 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-ordusu-hafter-milislere-okullari-kisla-olarak-kullaniyor-/2007622>

106 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-tunisia-celebrates-day-that-last-french-soldier-left-the-country/>

107 <https://www.libyaobserver.ly/news/williams-discusses-preparations-libyan-dialogue-tunisian-president>

108 <https://www.middleeastmonitor.com/20201014-bodies-of-13-migrants-found-off-tunisia-coast/>

109 <https://www.reuters.com/article/us-tunisia-protests/tunisian-protesters-clash-with-police-after-man-dies-in-bulldozed-kiosk-idUSKBN26Y1TH>

110 <https://english.aawsat.com/home/article/2563871/officials-sacked-after-protests-central-tunisia>

111 <https://news.cgtn.com/news/2020-10-12/China-voices-readiness-to-deepen-cooperation-with-Algeria--UwfpXjaZby/index.html>

112 <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/algeria/news/article/algeria-visit-by-jean-yves-le-drian-to-algiers-from-october-15-16-15-oct-2020?xtor=RSS-1>

113 <https://www.middleeastmonitor.com/20201016-algeria-western-sahara-conflict-is-a-colonialism-issue/>

114 <https://english.aawsat.com/home/article/2571361/algerian-army-calls-supporting-constitutional-referendum>

barışçıl gösteri düzenleyip polis kuvvetleri tarafından katledilen yaklaşık 400 kişi için cumartesi günü Paris'te bir anma töreni düzenlendi. ¹¹⁵

• Fas

Bu hafta başında, Fas Türkiye ile imzalanan serbest ticaret anlaşmasına tekstil ve giyim sektörleri ihracatlarına yönelik kısıtlayıcı maddeler ekleme kararını onayladı. Bu kararın ardından Fas ile ihracat yapan Türk şirketleri giyim sektörüne getirilen geciktirmelere ve %90 oranında arttırılan gümrük vergisine dair şikayetlerde bulundu. ¹¹⁶ Haftanın ortalarında ise Fas'ta BAE ve Suudi Arabistan'ın başlattığı Türk ürünlerini boykot etme kararına katıldı. Fas Ticaret Bakanlığı'ndan yapılan açıklama da Türk tekstil ürünlerinin yerel marketteki dominantlığının önlenmesi için gerekli tedbirler alınmaktadır dendi. ¹¹⁷ Bu hafta ortasında video konferans şeklinde gerçekleştirilen Afrika Birliği Yürütme Kurulu Toplantısı'nda Fas Dışişleri Bakanı delegesi Mohcine Jazouli kıtasal dayanışmanın önemine dair bir konuşma yapmıştır. Geçtiğimiz haftalarda da Fas'ın pan-Afrikanizm ideolojisine benzer çağrılarda bulunduğu bilinmektedir. Ayrıca konferansta Kral 6. Muhammed'in Covid-19 sürecinde Afrika ülkelerine yaptığı yardımın kıtasal dayanışmaya örnek olduğu ve Covid-19 ile savaşmak için başlıca çözüm olduğu söylendi. ¹¹⁸ Fransa, Marsilya'da bulunan Mucem Akdeniz Kültür Müzesi'nde bulundurulmuş 25.000 Fas'a ait arkeolojik objeyi Fas'a geri teslim edeceğini duyurdu. Toplamda yaklaşık 3 ton ağırlığında olan objelerin bu ay sonuna kadar Fas'a teslim edileceği planlanmaktadır. Fas Ulusal Miras Başkanı Youssef Kiara Fransa'dan gelen kültürel ve arkeolojik değerlerin Fas halkının yararı için sunulacağını duyurdu. ¹¹⁹

• Dünya Geneli

OPEC+, Libya'nın en büyük petrol sahası Sharara'da petrol üretimine yeniden başlaması ve yükselen Covid-19 vakaları yüzünden petrol fiyatlarında düşüş riski olduğunu değerlendirdi. Libya şu anda günde yaklaşık 300.000 varil üretiyor (bpd), Libya Ulusal Ordusu tarafından bir petrol limanı ablukasının kaldırılmasının ardından Shrara sahasında 200.000 varil daha fazla üretebileceği açıklandı. Bu hafta gerçekleştirilecek olan OPEC+'ın toplantısında mevcut üretim azaltma hedefinin günde 7,7 milyon varil/gün olarak korunması bekleniyor. Ayrıca Irak, Nijerya ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerin yaptıkları aşırı üretimi telafi etmek için daha fazla üretimi azaltması gerekeceği bildirildi. ^{120,121,122}

115 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/yuzlerce-cezayirlinin-olduruldugu-1961-paris-katliami-59-yil-donumunde-anildi/2010212>

116 <https://www.dailysabah.com/business/economy/turkish-exporters-face-new-customs-delays-in-morocco-algeria>

117 <https://www.duvarenglish.com/economy/2020/10/15/morocco-joins-saudi-arabia-uae-in-de-facto-boycott-of-turkish-goods/>

118 <https://www.moroccoworldnews.com/2020/10/322575/au-executive-council-morocco-stresses-importance-of-african-solidarity/>

119 http://www.ansamed.info/ansamed/en/news/sections/culture/2020/10/16/france-hands-back-25000-archaeological-objects-to-morocco_48a8ed8e-fc15-4695-851d-0db687bdf494.html

120 <https://oilprice.com/Energy/Crude-Oil/OPEC-Discusses-Stalled-Demand-Recovery-Return-Of-Libyan-Oil.html>

121 <https://energy.economictimes.indiatimes.com/news/oil-and-gas/opec-panel-to-meet-amid-oil-price-decline/78161918>

122 <https://financialpost.com/pmnbusiness-pmn/libya-lifts-force-majeure-on-biggest-oil-field-of-sharara>

Bulgaristan, ülkenin 2.000 MW'lık Kozloduy nükleer santralinde yeni bir reaktör inşa etmek için ABD teknolojisini kullanmayı planladıklarını açıkladı.¹²³

Avrupa Birliği, metan emisyonlarını sınırlamayı amaçlayan bir dizi yeni doğal gaz standardı üzerinde regülasyon gerçekleştirmeyi planladığını açıkladı. Bu durum, AB'nin önemli gaz ithalatı gerçekleştirdiği Rusya ve Norveç'i etkileyeceği değerlendirildi.¹²⁴

• Türkiye

İran Ulusal Gaz Şirketi, Türkiye'den 2025 yılı ve sonrası gaz tedarik anlaşmasını yeniden değerlendirme tekliflerine verilecek resmî cevabın açıklanmasını beklediklerini bildirdi.¹²⁵

• Ortadoğu

Irak, İran sınırı yakınındaki Mansuriya Gaz Sahası'nı geliştirmek için Türk TPAO liderliğindeki konsorsiyum ile imzalanan sözleşmeyi iptal ettiğini açıkladı. İlk planlara göre, ticari üretimin 2015 yılında başlaması ve aynı yıl 80 MMcf/g ulaşması bekleniyordu. Ancak IŞİD'in oluşturduğu tehditlerden sonra çalışmalar durma noktasına gelmişti. Ayrıca, Irak'ın 4,5 Tcf gaz içeren sahayı geliştirmek için uluslararası enerji şirketlerini ihaleye davet ettiklerini bildirdi. Irak Enerji eski Bakanı Jabbar al-Luaibi'a göre iptalin gerekçesi olarak konsorsiyumla bir anlaşmaya ulaşılamaması olarak belirtildi.¹²⁶

Irak devletine ait Maysan Oil Company (MOC)'nin işletmecisi olan Çin'in petrol ve gaz şirketi Petrochina, üretilen ağır ve kükürtlü petrol için pazar bulmanın zorlaştığını ve petrol fiyatlarındaki düşüşten dolayı Halfaya sahasında üretimin günde 100.000 varile düşürülmesi gerektiğini açıkladı.¹²⁷

Irak, Fransız Total ile enerji sektörünün gelişimini görüşmek üzere toplantı gerçekleştirdiğini bildirdi. Ayrıca, elektrik üretiminde doğal gazın kullanımının artırılması için Total'in Anbar vilayetindeki Akkas ve Diyala vilayetindeki Mansuriya Gaz Sahalarının geliştirilmesini değerlendirebilecekleri açıklandı.¹²⁸

Irak Petrol Bakanı yaptığı açıklamada, IKBY'deki petrol üretim ve ihracat operasyonlarını yönetmek için ayrı bir şirket kurmanın önerildiğini açıkladı. IKBY ve merkezî hükümet arasında kurulacak bu şirketin yönetiminin teknik ve idari olarak IKBY yetkilileri ve Irak Petrol Bakanlığı ile bağlantılı olacağı ve Irak'ın ham petrol üreten eyaletlerindeki devlet

123 <https://www.reuters.com/article/us-bulgaria-nuclear-kozloduy/bulgaria-to-consider-u-s-technology-for-new-kozloduy-nuclear-reactor-idINKBN26Y23W>

124 <https://oilprice.com/Energy/Energy-General/The-Geopolitical-Influence-Of-Natural-Gas.html>

125 http://www.xinhuanet.com/english/2020-10/14/c_139438069.htm

126 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/natural-gas/101520-iraq-to-launch-new-bid-for-mansuriya-gas-field-scrap-contract-with-tpao-led-group>

127 <https://www.offshore-technology.com/comment/iraqi-oil-company-lower-production/>

128 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/14102020>

şirketlerine benzer olacağı bildirildi. Ayrıca, İKBY yetkililerinin bu fikre olumlu yaklaşımlarını da sözlerine ekledi.¹²⁹

Irak'ın Ajeel Sahası'ndan başlayan doğal gaz boru hattının 3 Ekim'de bombalandıktan sonra devre dışı kaldığı ve Kerkük bölgesindeki elektrik santrallerinin bu durumdan dolayı sorun yaşadığı bildirildi. North Oil Company'nin bakım ekiplerinin hasarlı bölgeyi onardığı ancak hattın diğer bölümlerinde sızıntılar gerçekleşmesinden dolayı Ajeel istasyonunun kapatıldığı açıklandı.^{130,131}

Irak Petrol Bakanı ile BP'nin Ortadoğu Bölge Müdürü arasında yapılan görüşmelerde, Al-Rumaila Petrol Sahası'ndaki üretimin sürdürülmesi ve gaz yatırımı planlarının hızlandırılmasının gerekliliği hakkında konuştukları bildirildi. Bakan ayrıca, havaya yakılan gazı azaltmak için yatırım yapmak ve karbon emisyonlarının düşürülmesi konusunda planlarının uygulamasında hızlandırmaya ihtiyaçları olduğunu bildirdi.¹³²

Suriye'nin resmî SANA haber ajansının açıklamasına göre, 20 petrol tankerinden oluşan ABD konvoyunun Suriye'nin kuzeybatısındaki Haseke eyaletinden, El-Yaroubia bölgesindeki yasadışı el-Velid geçişi yolunu kullanarak Irak topraklarına geçtiği bildirildi.¹³³

ABD'nin, ham petrol zengini Deir Ezzor'daki Suriye petrolünü güvence altına almak adına Baghous bölgesinde yeni bir askerî üs kurduğunu bildirildi.^{134,135}

Refinitiv Eikon verilerine göre, İran bandıralı bir petrol tankeri Venezuela'daki Jose petrol terminalinden 1,9 milyon varil ağır ham petrol yüklemesi gerçekleştirdikten sonra İran'ın Kharg adasına gitmek üzere ayrıldı. Aynı VLCC tipi tankerin, eylül ayında Venezuela'nın ekstra ağır petrol üretimi için seyreltici olarak kullanılmak üzere 2,1 milyon varil İran kondensatını Venezuela'ya getirdiği açıklanmıştı.¹³⁶

Saudi Electricity Company tarafından açılan 380kV'lik iletim hattı ihalesini yaklaşık 109 ABD doları teklif ile Hyundai Engineering and Construction Company en düşük teklifi verdi.¹³⁷

Saudi Aramco, 10 milyar dolar değerindeki boru hattı işlemlerinin bir kısmını ve içinde dünyanın en büyüğü olan BlackRock'ında dâhil olduğu bazı varlıklarının hisselerini çeşitli konsorsiyumlara satmak için görüşmelerde bulunduğunu açıkladı.¹³⁸

129 <https://www.reuters.com/article/iraq-oil-kurdistan/update-1-iraqi-minister-proposes-forming-company-to-handle-kurdish-oil-operations-idUKL8N2H41HT>

130 <https://www.iraqoilreport.com/news/kirkuk-power-supply-awaits-repair-of-ajeel-pipeline-43171/>

131 <https://www.meed.com/interglobal-oil-services-wins-delayed-iraq-gas-deal/>

132 <https://shafaq.com/en/Economy/Iraq-discusses-with-BP-developing-oil-industry-and-investing-in-Gas>

133 <https://www.presstv.com/Detail/2020/10/11/636119/US-convoy-Syria-oil-Iraq>

134 <https://nation.com.pk/13-Oct-2020/us-advances-to-secure-oil-in-syria-through-new-base-in-crude-rich-deir-ez-zor?show=preview>

135 <https://www.plenglish.com/index.php?o=rn&id=60723&SEO=u.s.-increases-presence-in-northern-syria>

136 <https://www.marinelink.com/amp/news/iranian-vlcc-leaves-venezuela-loaded-482339>

137 <https://www.seetao.com/details/41922/en.html>

138 <https://oilprice.com/Latest-Energy-News/World-News/Saudi-Aramco-Discusses-10-Billion-Pipeline-Sale.html>

Saudi Aramco ve BAE'li ADNOC, Hindistan'da 44 milyar dolarlık ve 60 milyon tonluk rafineri-petrokimya kompleksine yatırım yapma taahhütlerini yeniden teyit ettiklerini bildirdiler. Aramco ve ADNOC, proje tamamlandığında rafineriye günde yarım milyon varil petrol tedarik edebileceklerini açıkladılar.¹³⁹

BP yaptığı açıklamada, Umman'daki Block 61'de daha evelden üretme geçmiş olan Khazzan Gaz Sahası'ndan sonra Ghazeer Doğal Gaz Sahası'nda da üretime başladığını açıkladı¹⁴⁰. Blok 61'in Ghazeer Doğal Gaz Sahası'nda geliştirilmesinin ile beraber toplam üretim kapasitesinin günde 1,5 milyar metreküp gaza ve günde 65.000 varilden fazla kondensata ulaşılması beklendiği açıklandı.¹⁴¹ Blok 61, tahmini 10,5 trilyon metreküp geri kazanılabilir gaz kaynağıyla Umman'ın toplam gaz talebinin yaklaşık %35'ini karşılama kapasitesine sahip olduğu açıklandı.¹⁴²

Qatar Petroleum yaptığı açıklamada, İngiltere'nin National Grid Grain LNG terminali ve QP'nin bir iştirakinin Kent şehrindeki Isle of Grain LNG alım terminalini 2025 ortasından itibaren kullanmasına izin verecek 25 yıllık bir anlaşma imzaladığını açıkladı.¹⁴³

139 <https://oilprice.com/Energy/Energy-General/The-Geopolitical-Influence-Of-Natural-Gas.html>

140 <https://www.reuters.com/article/uk-bp-oman-gas/bp-starts-production-in-omans-giant-ghazeer-gas-field-idUKKBN26X0L5>

141 <https://www.reuters.com/article/malaysia-petronas-int/malysias-petronas-starts-production-in-omans-ghazeer-gas-field-idUSKBN26X0Q7>

142 <http://www.publicnow.com/view/0EFCC3A07DF758EB5D0AB54E6085E880F1B1B35D?1602488879>

143 <https://www.reuters.com/article/us-qatar-petroleum-national-grid-grain-l-idUSKBN26Y1X6>